

Interpretatie van de uitslag van de tussentijdse Gemeenteraadsverkiezingen

Ook bij tussentijdse verkiezingen bestaat de behoefte de uitslag te interpreteren naar een landelijke trend. Hoewel dat door een combinatie van factoren moeilijk te doen is, zal aan de hand van de uitslag van afgelopen woensdag en een aanvullend onderzoek via Peil.nl, toch geprobeerd worden een nader inzicht te verschaffen. Ook gezien het feit dat over ruim 3 maanden de gemeenteraadsverkiezingen in Nederland zullen zijn.

De volgende punten maken het moeilijk om uit de uitslagen van afgelopen woensdag een duidelijke landelijke trend te halen:

- De verkiezingen vonden in 6 (nieuwe) gemeenten plaats, waar minder dan 2% van de Nederlanders opkwamen.
- De opkomst was in 5 van de 6 gemeenten lager dan normaal bij de gemeenteraadsverkiezingen en circa 60% van de opkomst bij Tweede Kamerverkiezingen.
- In de verschillende gemeenten deden niet alleen niet alle landelijke partijen mee, maar ook lokale partijen, die soms een behoorlijk goede uitslag haalden.
- De insteek van deze verkiezingen was lokaal en niet landelijk.
- De PVV deed niet mee met deze verkiezingen, terwijl bij de Europese Parlementsverkiezingen circa 25% van de kiezers PVV had gestemd.

Aan de hand van een aantal tabellen kan getoond worden wat er woensdag gebeurd is en hoe dat geïnterpreteerd kan worden.

1. De uitslag in de 6 gemeenten

Het is praktisch niet goed mogelijk de uitslag van woensdag jl. te vergelijken met die van de laatste gemeenteraadsverkiezingen. In alle gevallen betreft het namelijk in 2006 meerdere gemeenten en het was niet zo dat in ieder van die gemeenten dezelfde partijen mee deden. De enige vergelijking die te trekken is en in feite ook meer hout snijdt is die met de Europese Parlementsverkiezingen van juni 2009. Daar hebben we voor de landelijke partijen een uitslag en een situatie waarbij in iedere gemeente alle landelijke partijen meededen.

Op de volgende pagina treft u de vergelijkingen aan tussen de uitslagen bij de Europese Parlementsverkiezingen in juni jl. en de uitslag in de 6 nieuwe gemeenten.

Venlo		Venray		Horst/Maas		Peel&Maas		Zuidplas		Oldambt		Totaal		NL	
	EP	GR	EP	GR	EP	GR	EP	GR	EP	GR	EP	GR	EP	GR	EP
<i>Opkomst</i>	33	44	32	42	34	50	34	50	41	49	29	43	33	44	35
PVV	30	0	18	0	17	0	25	0	19	0	16	0	24	0	17
CDA	28	19	37	34	43	41	41	41	18	17	17	16	28	24	20
PvdA	9	11	9	15	7	11	11	16	10	10	22	24	10	12	12
VVD	9	29	9	8	8	22	9	12	13	22	9	12	9	21	11
SP	6	6	8	7	10	19	4		7	6	11	10	7	7	7
D66	6	4	8		6	7	5		10	8	5	8	6	6	11
Gr.Links	6	7	6		5				5		7	9	6	7	9
Rest	6	24	5	36	4	0	5	31	18	37	13	21	10	23	13
	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

In de 6 gemeenten scoorde de PVV bij de Europese Parlementsverkiezingen in juni 2006 7% hoger dan landelijk, het CDA 8% hoger, D66 scoorde 5% lager dan landelijk, Groen Links 3% lager en VVD en PvdA 2% lager.

Afgelopen woensdag was de opkomst in de 6 gemeenten 11% hoger dan in juni 2009, maar gemiddeld lager dan bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2006. Bij de totaalkolom over de 6 gemeenten is rekening gehouden met het feit dat SP, D66 en Groen Links niet in alle 6 gemeenten heeft meegedaan.

Ten opzichte van de Europese Parlementsverkiezingen zien we de volgende verschillen:

- Heeft de PVV niet meegedaan (-24%)
- Heeft de VVD 12% gewonnen (in Venlo 20% gestegen)
- Heeft het CDA 4% verloren (in Venlo 9% gedaald)
- Is de PvdA 2% gestegen
- Is Groen Links 1% gestegen
- Is de SP gelijk gebleven
- En zijn de overige partijen, waaronder de lokale partijen, 13% gestegen.
- In Zuidplas waar Trots op NL meedeed behaalde deze partij 6%.

Niet alleen kunnen we bij de verschillende gemeenten een groot verschil zien van de uitslag van de PVV in juni jl. (tussen 30% en 16%), maar ook zien we dat de categorie "Rest" per gemeente verschilt tussen 0% en 36%.

De interpretatie van deze uitslagen naar een landelijke trend wordt zowel bemoeilijkt door de lage opkomst, het feit dat de PVV niet meedeed en het verschil per gemeente van de omvang van de lokale partijen.

Het was/is niet mogelijk om via Peil.nl een representatieve steekproef te trekken van de kiezers in de bewuste 6 gemeenten. Maar aan de hand van een landelijk onderzoek onder de huidige PVV-kiezers is wel een beeld te geven van hoe die kiezers zich verdelen over de andere partijen in hun stemgedrag (exclusief het niet opkomen).

		Stemt nu PVV
Over ruim 3 maanden zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Wat gaat u stemmen als in uw gemeente de PVV niet meedoet?	CDA	3%
	PvdA	
	VVD	34%
	D66	1%
	SP	3%
	Groen Links	
	SGP/ChristenUnie	1%
	Trots op NL	28%
	Lokale Partij	27%
	Andere partij	3%
Totaal		100%

Omdat landelijk de PVV op circa 18% staat is uit dit overzicht op te maken dat bij voorbeeld Trots op NL en de VVD 5 a 6% hoger scoren dan als de PVV wel zou meedoen.

Op basis van deze cijfers is het resultaat van Trots op NL in Zuidplas een logisch gevolg van het niet meedoen van de PVV. De winst van de VVD afgelopen woensdag lijkt slechts voor een deel toe te schrijven zijn aan het niet meedoen van de PVV (en ook dat Trots op NL in 5 van de 6 gemeenten niet meedeed).

Sinds de Europese Parlementsverkiezingen uit juni 2009 is de landelijke uitslag van de wekelijkse peilingen ook wat veranderd:

Peiling politieke voorkeur

<i>in zetels Tweede Kamer</i>	7/6	14/11
CDA	29	26
PvdA	21	15
SP	13	15
VVD	14	19
PVV	31	28
GrLinks	12	12
ChristenUnie	6	6
D66	18	24
SGP	2	2
Partij voor de Dieren	3	2
Verdonk (TON)	1	1
Totaal	150	150

PvdA, CDA en PVV zijn in deze 6 maanden gedaald. D66, VVD en SP zijn gestegen.

Vanzelfsprekend kunnen de komende maanden nog veranderingen optreden in de voornemens. Maar het geeft wel een goede indruk van de relatie tussen de landelijke voorkeuren van dit moment en de mogelijke gemeentelijke uitslag en de gevolgen van het feit dat de PVV in vrijwel alle gemeenten niet meedoet. Zo is te zien dat Trots op NL 4% kan halen als het in alle gemeenten zou gaan meedoen. En is ook te zien dat VVD en D66 op dit moment in de gemeenten hoger scoren als de PvdA, maar lager dan het CDA. De VVD haalt 5% meer dan die partij gehaald zou hebben als de PVV in de gemeente meedoet. In Den Haag en Almere zal goed gezien kunnen worden wat het verschil is tussen het meedoen van de PVV of niet voor met name de uitslag van de VVD. Juist omdat veel media-aandacht en ook die van de landelijke politici op deze twee gemeenten gericht zal zijn zou de opkomst in die twee gemeenten wel eens relatief een stuk hoger kunnen zijn dan in de andere gemeenten (dus bij een vergelijking met de opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2006). Zo mag verwacht worden dat landelijk de opkomst in alle gemeenten wat lager zal zijn dan de opkomst in 2006 (die 58% was), terwijl in Almere en Den Haag de opkomst van 2006 (48%) wel eens overtroffen kan worden en dicht bij het landelijk gemiddelde zou kunnen eindigen.